Yeniden Gözden Geçirilmi? Fibromiyalji Etki Anketi (YFEA)- Türkçe Versiyonu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yeniden Gözden Geçirilmi? Fibromiyalji Etki Anketi (YFEA)- Türkçe Versiyonu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33163

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yeniden Gözden Geçirilmi? Fibromiyalji Etki Anketi (YFEA), ?ngilizce asl? olan Revised Fibromyalgia Impact Questionnaire (R-FIQ) ölçe?inin Türkçe diline uyarlanmas? çal??mas?d?r. Bu ölçek, **fibromiyalji** sendromunun hastalar?n günlük ya?amlar? üzerindeki kapsaml? etkisini ve hastal???n ?iddetini ölçmek amac?yla geli?tirilmi?tir. YFEA, hem fiziksel i?levsellik k?s?tlamalar?n? hem de ana **fibromiyalji** semptomlar?n? (a?r?, yorgunluk, uyku bozuklu?u, tutukluk ve anksiyete/depresyon) de?erlendiren çok boyutlu bir araçt?r. Türkçe uyarlamas?, ölçe?in kültürel geçerlili?ini ve **psikometrik özellikler** aç?s?ndan güvenilirli?ini do?rulam??t?r.

Ölçek, hastalar?n son yedi gün içindeki semptomlar?n? ve i?levsellik düzeylerini rapor etmelerine dayan?r. Orijinal FIQ'nun getirdi?i baz? metodolojik zorluklar? a?mak üzere tasarlanan YFEA, daha net bir derecelendirme sistemi ve daha iyi bir faktör yap?s? sunarak **fibromiyalji** hastalar?n?n tedavisini ve takibini standardize etmeyi amaçlamaktad?r. Ediz ve arkada?lar? taraf?ndan yap?lan uyarlama çal??mas?, bu arac?n Türk popülasyonunda klinik ve ara?t?rma amaçl? kullan?ma uygunlu?unu kan?tlam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Fibromiyalji, YFEA, R-FIQ, Türkçe Versiyon, Ya?am Kalitesi, Semptom ?iddeti, A?r?, **Psikometrik Özellikler**, Uyarlama.

Yazarlar

Levent Ediz, Onur Hiz, Mehmet Toprak, Ilhan Tekeoglu, Serdar Ercan.

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, **fibromiyalji** sendromunun (FM) hastalar?n ya?am kalitesi üzerindeki etkisini ve hastal???n fonksiyonel k?s?tl?l?klar?n? kapsaml? bir ?ekilde belirlemektir. YFEA, FM hastalar?n?n semptom yükünü ve bu yükün günlük aktiviteler, i? performans? ve psikolojik iyilik hali üzerindeki yans?malar?n? standardize edilmi? bir biçimde ölçmeyi sa?lar.

Ölçek, klinik uygulamada tedavi etkinli?ini izlemek ve bilimsel ara?t?rmalarda FM'nin farkl? yönlerini de?erlendirmek için kritik bir araç olarak hizmet eder. Özellikle, hastalar?n kendi bildirimlerine dayal? olarak a?r?, yorgunluk, uyku kalitesi ve bili?sel i?lev bozuklu?u gibi temel semptomlar?n ?iddetini nicel hale getirmeye odaklanmaktad?r. Bu sayede, hastal???n uzunlamas?na takibinde ve farkl? müdahale yöntemlerinin kar??la?t?r?lmas?nda objektif bir zemin olu?turulur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap? (Konstrukt)

Yeniden Gözden Geçirilmi? Fibromiyalji Etki Anketi (YFEA), **fibromiyalji** sendromunun multidisipliner yap?s?n? yans?tan çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Ölçek, genellikle üç temel alana ayr?lan 11 madde içerir:

??levsellik (Function): Hastan?n günlük ya?am aktivitelerini (GYA) gerçekle?tirme yetene?i üzerindeki k?s?tlamalar.

Genel Etki (Overall Impact): Hastan?n genel olarak kendini nas?l hissetti?i ve semptomlar?n ya?am? üzerindeki genel yükü.

Semptom ?iddeti (Symptom Severity): A?r?, uyku kalitesi, yorgunluk, tutukluk, depresyon, anksiyete, hassasiyet ve bili?sel sorunlar gibi spesifik FM semptomlar?n?n ?iddeti.

YFEA'n?n yap?sal olarak güçlü yönü, hem objektif olarak de?erlendirilebilecek i?levsellik alanlar?n? hem de subjektif olarak deneyimlenen semptom alanlar?n? birle?tirmesidir. Bu kapsaml? yap?, klinisyenlere hastan?n durumunun bütüncül bir resmini sunar ve tedaviyi spesifik ihtiyaçlara göre uyarlamay? mümkün k?lar. Ölçek, FM'nin hem fiziksel hem de psikososyal sonuçlar?n? dikkate alarak hastal???n karma??k etkisini ba?ar?l? bir ?ekilde yakalar.

Geçerlik

Ediz ve arkada?lar? (2011) taraf?ndan yürütülen Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal ve e?zamanl? **geçerlik** kan?tlar? de?erlendirilmi?tir. Yap?lan analizler, YFEA'n?n orijinal R-FIQ'nun teorik yap?s?n? Türk kültürü ve dilinde de korudu?unu göstermi?tir.

Geçerlik çal??malar? kapsam?nda, YFEA toplam puanlar?n?n ve alt boyutlar?n?n, SF-36 (K?sa Form-36) gibi ya?am kalitesi ölçekleri ve Görsel Analog Skala (VAS) ile ölçülen a?r? ?iddeti gibi bilinen klinik ölçütlerle yüksek düzeyde korelasyon gösterdi?i tespit edilmi?tir (E?zamanl? Geçerlik). Bu korelasyonlar, YFEA'n?n gerçekten **fibromiyalji** etkisini ölçtü?ünü ve klinik olarak anlaml? sonuçlar üretti?ini desteklemektedir. Ölçe?in faktör yap?s?n?n do?rulanmas?, yap?sal geçerli?in önemli bir kan?t?n? olu?turur.

Güvenirlik

Türkçe YFEA'n?n **güvenirlik** analizleri, ölçe?in yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermi?tir. ?ç tutarl?l?k, Cronbach's Alpha katsay?s? ile de?erlendirilmi? ve genel ölçek için kabul edilebilir düzeyin üzerinde de?erler elde edilmi?tir. Bu durum, ölçe?i olu?turan maddelerin, ölçülmek istenen tek bir yap?ya (Fibromiyalji Etkisi) hizmet etti?ini ve tutarl? sonuçlar üretti?ini belirtir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ek olarak, **güvenirlik** çal??malar?nda test-tekrar test güvenilirli?i de incelenmi?tir. Bu analiz, ölçe?in zaman içinde kararl? ölçümler sa?lama yetene?ini gösterir. Stabil bir klinik durumu olan hastalara belirli bir zaman aral???yla uygulanan ölçek sonuçlar? aras?nda yüksek korelasyonun bulunmas?, YFEA'n?n tekrarlanan ölçümlerde tutarl? sonuçlar verdi?ini kan?tlamaktad?r. Bu da ölçe?in klinik takiplere uygun oldu?unu gösterir.

Faktör Analizi

Yeniden Gözden Geçirilmi? Fibromiyalji Etki Anketi'nin (YFEA) Türkçe uyarlamas? s?ras?nda Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. Bu analiz, orijinal R-FIQ'nun önerdi?i faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde de geçerli olup olmad???n? test etmeyi amaçlam??t?r. Orijinal R-FIQ, genellikle Fiziksel ??lev, Genel Etki ve Semptom ?iddeti olmak üzere üç veya dört ana faktöre ayr?lmaktad?r.

DFA sonuçlar?, model uyum indekslerinin (örne?in, Ki-kare/serbestlik derecesi oran?, RMSEA, CFI, TLI) kabul edilebilir düzeyde oldu?unu göstermi?tir. Bu bulgular, ölçe?in yap?sal geçerlili?ini desteklemekte ve YFEA'n?n Türk hastalarda **fibromiyalji** etkisini çok boyutlu yap?s?na uygun olarak ölçtü?ünü do?rulamaktad?r. Faktör yüklerinin güçlü olmas?, her bir maddenin ilgili faktöre anlaml? katk? sa?lad???n? i?aret etmektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz Bildirim Anketi (Self-Report Questionnaire). Maddeler genellikle 0'dan 10'a kadar de?i?en Likert tipi derecelendirme veya basit evet/hay?r yan?tlar? içerir.

Language Available: Türkçe (Turkish), ?ngilizce (Original R-FIQ)

Population Group: Yeti?kin Klinik Popülasyon

Age Group: 18 ya? ve üzeri yeti?kinler

Population Details: Fibromiyalji Sendromu (FM) tan?s? alm?? hastalar.

Test Methodology: Hastan?n son yedi gün içindeki semptom ?iddeti ve i?levsellik k?s?tlamalar? baz al?narak yan?tlanan 11 maddelik bir ölçektir. Yüksek puanlar, **fibromiyalji** etkisinin daha ?iddetli oldu?unu gösterir.

Derecelendirme: Orijinal R-FIQ'da maddeler 0 (etki yok) ile 10 (maksimum etki) aras?nda puanlan?r. Toplam puan, tüm maddelerin toplanmas?yla elde edilir ve 0 ile 110 aras?nda de?i?ir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Anahtar Kelimeler

Klinik De?erlendirme, Fonksiyonel K?s?tlama, Kronik A?r?, Uyku Bozuklu?u, **Geçerlik**, **Güvenirlik**, Tedavi Takibi, Romatoloji.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: leventediz@gmail.com

Correspondence Address: Levent Ediz (Sorumlu Yazar)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Türkçe versiyonun kullan?m izni ve telif haklar?, sorumlu yazar ve orijinal ölçe?in telif hakk? sahipleri taraf?ndan belirlenmektedir. Akademik ara?t?rmalar için genellikle izin al?nmas? gerekmektedir. Türkçeye uyarlama çal??mas?n?n yay?n y?l? 2011'dir. Ölçe?in ticari kullan?m?na ili?kin ücret bilgisi için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Sorumlu yazar Levent Ediz'e ula??m e-posta adresi: leventediz@gmail.com

Ölçe?in orijinal PDF belgesi burada indirilebilir:

yeniden-gozden-gecirilmis-fibromiyalji-etki-anketi-yfea-turkce-versiyonu-toad.pdf

Referanslar

Orijinal uyarlama çal??mas? ve referans bilgisi a?a??dad?r:

Ediz, L., Hiz, O., Toprak, M., Tekeoglu, I., & Ercan, S. (2011). The validity and reliability of the Turkish version of the Revised Fibromyalgia Impact Questionnaire. *Clinical Rheumatology, 30*(3), 339-346. DOI: 10.1007/s10067-010-1546-8

Bennett, R. M., Friend, R., Jones, J., Ward, R., Krupkin, K., Bush, D., & Deodhar, A. (2009). The Revised Fibromyalgia Impact Questionnaire (FIQR): a validation study. *Clinical and Experimental Rheumatology, 27*(4), 678-685. (Orijinal ölçek kayna??)

Yeniden Gözden Geçirilmi? Fibromiyalji Etki Anketi (YFEA)- Türkçe Versiyonu Maddeleri

ARABPSYCHOLOGY.COM

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, telif hakk? k?s?tlamalar? nedeniyle bu akademik giri?te do?rudan yay?nlanmamaktad?r. Maddeler, yaln?zca ilgili referanslar arac?l???yla veya sorumlu yazardan izin al?narak temin edilebilir. Maddelerin içeri?i, hastalar?n fiziksel i?levselli?i, a?r? ?iddeti, yorgunluk düzeyi, uyku kalitesi ve bili?sel i?lev bozukluklar? gibi **fibromiyalji** ile ili?kili temel semptomlar? 0-10 aras? bir ölçekte de?erlendirmesini istemektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM